

De eerste 1000 dagen: van belang naar beleid en begeleiding

Studiedag op woensdag 15 mei 2024, 9u-13u, in het kader van de Internationale Dag van het Gezin

Debat - Verslag

Panelgesprek over de vraag hoe gezinsbegeleiders het discours over het belang van de eerste 1000 dagen in hun dagelijkse praktijk ervaren en hoe het beleid hier best kan op inspelen.

Met als panelleden:

- **Lieven Verlinde** ('t Lampeke)
- **Maud Blondé** (CKG Kapoentje)
- **Bert D'Hondt** (Raadgever armoedebestrijding kabinet Vlaams minister Dalle Maatschappelijke Integratie)
- **Gianni Loosveldt** (Kenniscentrum Gezinswetenschappen)
- Moderator: **Pascal Debruyne** (Kenniscentrum Gezinswetenschappen)

Maud Blondé ziet gezinnen worstelen met de 1000 dagen: moeten we ons kind nu zo lang mogelijk thuis houden, of net niet? Voor kwetsbare gezinnen kan kinderopvang een surplus zijn, maar opvang kan nooit het gezin vervangen, dus dat gezin moeten we blijven ondersteunen.

Voor **Lieven Verlinde** telt elke dag evenveel, niet alleen de eerste 1000. Hij ziet hoe sterk de buitenschoolse kinderopvang de nadruk legt op het welzijn van de kleuters, maar ook de 6-12-jarigen mag je niet loslaten.

Voor je ouders gaat be-'schuldigen', moet je beseffen dat opvoeden voor veel gezinnen niet eenvoudiger is geworden. Van ouders wordt bv. heel wat flexibiliteit verwacht, maar vergeet niet dat die onbestaande is voor de meeste arbeiders. Het inkomen van gezinnen onderaan de ladder staat voortdurend onder druk; het groeipakket is niet rechtvaardig herverdeeld bij de federalisering ervan.

Zet in op ont-stressen van ouders die bezig zijn met puur overleven. Hij pleit voor voorzieningen waar de gezinnen zelf en graag naartoe komen, want alleen zo maak je verbinding. Waar ze ook langdurig welkom zijn, ook als hun kinderen ouder zijn dan 3 jaar: 'Laat ons de kinderen samen opvoeden.'

Vlaanderen mag het gezinsbeleid niet loslaten. Hij ziet hoe preventieve gezinsondersteuning steeds meer wordt afgeschoven naar de lokale besturen: ‘Straks maakt het verschil in welke gemeente je geboren wordt, dat is geen rechtvaardig beleid.’

Volgens **Gianni Loosveldt** is het debat over de eerste 1000 dagen vooral een politiek debat. De aandacht voor het jonge kind was altijd al sterk aanwezig maar werd vooral medisch ingevuld. Het recente discours over de eerste 1000 dagen lijkt volgens hem eerder gericht op de vraag hoe we van elk kind een productieve burger kunnen maken.

Ondanks de wetenschappelijke omkadering van het discours ziet hij toch veel spanning en tegenspraak tussen wetenschap en beleid. Een treffend voorbeeld is het discours over taalverwerving. Het politieke discours is: ‘Nederlands moet ook thuis gesproken worden en als ouders hun kinderen niet voldoende Nederlands leren, schieten zij tekort.’ Terwijl de wetenschap zegt dat een kind eerst de moedertaal goed onder de knie moet hebben voor het goed Nederlands of een andere taal kan leren.

De afwezigheid van milieufactoren in het 1000-dagenbeleid vindt hij verbijsterend, terwijl de wetenschap duidelijk aantoont dat de impact van fijn stof op de ontwikkeling van de foetus desastreus is.

Ook ideologisch ziet hij een spanningsveld: ‘Het debat over hechting en hoe dat kan in de context van kinderopvang, is nauwelijks bespreekbaar; er rust een groot taboe op omdat dit debat ook raakt aan andere basiswaarden zoals gendergelijkheid.’

Ook hij pleit voor meer financiële zekerheid voor gezinnen: ‘It takes an economy to raise a child.’

Bert D’Hondt bevestigt dat het ‘schuldigend’ discours op dit moment populair is en hij verwijst naar de voorstellen om het groeipakket gedeeltelijk te ontnemen aan ouders die tekortschieten.

Hij toont ook hoe het discours over ‘kinderarmoede’ de ouders erachter onzichtbaar maakt. Dat zijn volgens hem in overgrote meerderheid alleenstaande moeders die om allerlei redenen niet of niet meer rondkomen. Zullen we hen helpen, of straffen? En zelfs als we hen helpen... ook de beste hulpverlening zal de huur niet betalen.

Gianni merkt op dat ook de ministers van wonen, gelijke kansen en migratie hier aanwezig hadden moeten zijn.

Hoe moet het nu verder? Waar moet de politieke wereld op inzetten?

Maud wil dat het beleid structurele systeemfouten aanpakt: 'Het is onaanvaardbaar dat er ouders zijn die gewoon niet rondkomen.' Ze zou ook graag zien dat Vlaanderen de overdreven bureaucratie in het gezinsbeleid aanpakt.

Lieven treedt dit bij: 'Realiseer de grondrechten voor iedereen, daar begint alles mee.' Hij wil ook dat we iedereen mobiliseren om effectief te gaan stemmen.

Gianni wil eindigen met een positieve noot: 'Het 1000-dagen discours is een discours gericht op de toekomst, en dat is op zich zeer positief.' Helaas staat daar tegenover dat het geïntegreerd gezinsbeleid te selectief wordt ingevuld. De Huizen van het Kind zijn een mooi uithangbord, maar ze krijgen te weinig middelen om hun missie waar te maken, vindt hij. Ook hij pleit ervoor dat de zwaksten niet uit de boot zouden vallen.